

Handläggare
Siri Hillbur
018-727 43 22
Siri.hillbur@ uppsala.se

Datum
2020-06-10

Diarienummer
2020-002914-MI

Regeringskansliet

Yttrande över förslag gällande förbud mot användning av växtskyddsmedel inom vissa områden och miljösanktionsavgift för överträdelse av förbuden

Remiss från Regeringskansliet , dnr. M2020/00660/R Remisstid: Svar senast den 26 juni 2020.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden anser att det är positivt ur miljö- och hälsosynpunkt att införa ett förbud mot spridning av kemiska växtskyddsmedel i de föreslagna områdena. Förbudet kommer sannolikt att leda till att förebyggande åtgärder och mekaniska metoder används i högre utsträckning samt att de kemiska växtskyddsmedel som fortsatt kommer att användas utgör en betydligt lägre risk för hälsa och miljö än många av de växtskyddsmedel som tillåts i dessa områden idag.

Enligt bekämpningsmedelsförordningen måste den som yrkesmässigt använder kemiska växtskyddsmedel inom dessa områden idag ansöka om tillstånd från den kommunala nämnden. Vid tillståndsprövningen bör nämnden redan idag utreda om den som ansöker om tillstånd först har utrett andra metoder för bekämpning som t.ex. mekanisk bekämpning eller om verksamheten har gjort några andra förebyggande åtgärder. Utifrån nuvarande lagstiftning har det dock bedömts svårt att neka någon tillstånd baserat på att alternativa metoder inte utretts tillräckligt. Ett mer direkt förbud, där möjligheten att ansöka om tillstånd försvinner, kommer troligen att leda till att tillämpningen av förebyggande åtgärder eller mekanisk bekämpning tvingas fram på ett annat sätt samt används i högre utsträckning.

En svårighet som nämnden ser med det förslag som nu presenteras är hur nämnden ska kunna följa upp och kontrollera att inte kemiska växtskyddsmedel används i dessa områden samt utdöma den miljösanktionsavgift som föreslås om man bryter mot förbudet. Nämnden saknar i förslaget en analys av de kommunala tillsynsmyndigheternas förutsättningar att bedriva tillsyn och vilka resurser det kräver.

I dagsläget gör inte nämnden tillsyn på användare av växtskyddsmedel på till exempel tomtmark eller i parker och trädgårdar och det kommer att vara svårt att upptäcka de som eventuellt bryter mot förbudet. Nämnden bedömer att det finns förutsättningar att bedriva tillsyn av yrkesmässiga användare genom till exempel tillsynsprojekt mot vissa utvalda verksamheter, även om detta inte är verksamheter som nämnden normalt har tillsyn på. Tillsyn av privata användare bedömer dock nämnden som svårt att genomföra. Otillåten privat användning av växtskyddsmedel på t.ex. tomtmark kommer nämnden inte att kunna

kontrollera. För en ändamålsenlig reglering av privat användning som även är möjlig att följa upp genom tillsyn bedömer nämnden att det även behövs en reglering i försäljningsledet.

I det tidigare förslag om förändringar i bekämpningsmedelsförordningen som remitterades under hösten 2019 föreslogs att återförsäljare av växtskyddsmedel skulle behöva kontrollera att de som köpte växtskyddsmedel klass 3 kunde uppvisa det utbildningsbevis som enligt detta förslag skulle behövas för att få använda dessa medel. Miljö- och hälsoskyddsnämnden tyckte att detta var positivt eftersom tillsyn då kan göras på återförsäljare och det därmed går att kontrollera den vägen att inte privata användare får tillgång till växtskyddsmedel klass 3 utan rätt utbildning

Miljö- och hälsoskyddsnämnden ser att det finns en risk för att växtskyddsmedel som kan medföra miljö- och hälsorisker säljs till användare som använder dem i områden där de inte får användas om inte återförsäljarna måste kontrollera vem de säljer till när det gäller växtskyddsmedel klass 3.

I detta senaste förslag nämns dock att man kan komma att omklassificera en del av de växtskyddsmedel som tidigare har hänförs till klass 3 så att de istället kommer att hänföras till klass 2. Miljö- och hälsoskyddsnämnden bedömer att det skulle vara nödvändigt att i så fall omklassificera alla de växtskyddsmedel som inte utgör låg risk till klass 2. Då måste återförsäljare kontrollera att den som köper växtskyddsmedel, som kan innebära risker, har användningstillstånd i samtliga fall. Som alternativ bör all försäljning av växtskyddsmedel för privat användning utan dispens förbjudas. Nämnden saknar i promemorian en analys av hur ett sådant förslag kan genomföras och vad det skulle innebära.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden anser också att frågan om vad det innebär att ett växtskyddsmedel medför låg risk behöver förtydligas. Eftersom de områden som nu ska omfattas av förbud försvinner från paragrafen om vilka områden som måste ansöka om tillstånd till nämnden innebär detta att de som använder växtskyddsmedel med låg risk kan använda dem helt utan att söka tillstånd när detta förslag träder i kraft. Vissa lagkrav gäller, som miljö- och hälsoskyddsnämnden förstår det, för alla växtskyddsmedel oavsett om de innebär hög risk eller lägre risk. Till exempel att man måste sätta upp anslag om spridningen inom områden där allmänheten får färdas fritt eller underrätta om förorening om ett växtskyddsmedel läckt ut. Detta blir ännu svårare, och troligen i praktiken omöjligt, att kontrollera om inte den som sprider växtskyddsmedel måste ansöka om tillstånd och nämnden därmed inte har kontroll över vilka som fortfarande sprider växtskyddsmedel.

Nämnden anser även att regelverket, oavsett hur det utformas, inte får hindra en effektiv bekämpning av invasiva arter som bör bekämpas

Sammanfattningsvis tycker nämnden att det är bra att reglerna blir hårdare för bekämpning i sådana områden som allmänheten har tillträde till eftersom det kommer att minska risken för negativa konsekvenser på hälsa och miljö.

För miljö- och hälsoskyddsnämnden

Klara Ellström
ordförande

Samuel Lindström
nämndsekreterare